

Nr 12.

Ankom till Riksdagens kansli den 4 maj 1911 kl. 5 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 12, med anledning af väckt motion om åvägbringande af utredning rörande åtgärder från det allmännas sida till upptäckande, förebyggande och motverkande af faran af kronisk arsenikförgiftning.

Uti en inom Första kammaren af herr *Clason* väckt motion (nr 78) *Motionen.* har hemställts, »att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes genom sakkunnige låta utreda, hvilka åtgärder från det allmännas sida böra vidtagas för att kunna i möjligaste mån upptäcka, förebygga och motverka faran af kronisk arsenikförgiftning».

En motion i samma syfte har blifvit inom Andra kammaren väckt af herr *Lundgren* (nr 162), hvilken motionär hemställt om skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t ville efter föregången utredning låta verkställa en sådan omarbetning af nu gällande giftstadga, som på grund af utredningen kunde befinnas nödig.

Motionären i Första kammaren har till stöd för sin motion anført följande:

»En hälsofråga, som under den senaste tiden med hvarje år börjat *Motiveringen.* påkalla allt större uppmärksamhet hos oss, är frågan om arsenikfaran, särskildt den kroniska arsenikförgiftningen. Redan under den senare delen af det förra århundradet har som bekant denna sjukdomsform

Bihang till Riksd. prot. 1911. 9 Saml. 2 Afd. 1 Band. 2 Ser. 11 Häft. (Nr 12.)

varit beaktad, icke minst inom vårt land. Dess egenskap att långsamt och försåtligt smyga sig öfver sitt offer, utan att denne har anledning tro sig utsatt för giftets farliga verkningar, och under förhållanden, som ofta göra det svårt att upptäcka, hvarifrån det kommer, hämmar gifvetvis i hög grad möjligheten att skydda sig för densamma. Dessa omständigheter hafva också medfört, att utan tvifvel mycket ännu återstår i fråga om studiet af såväl sjukdomen som dess uppkomst.

Hvad som emellertid med visshet torde kunna sägas, det är, att just under den senaste tiden de iakttagna fallen af starkt arsenikhaltiga varor visat en bestämd tendens att växa, likasom ock att fall blifvit bekanta, då sjukdomen alstrats under förhållanden, hvilka man tidigare icke haft anledning att misstänka såsom arsenikfarliga. I dessa hänseenden ber jag att få hänvisa till två uppsatser angående arsenikfrågan, nämligen dels »*Hälsovårdsföreningens förhandlingar 1901 och 1902, sammanträdet den 22 februari 1902*» med diskussion angående arsenikfrågan, dels »*Om kronisk arsenikförgiftning samt några af orsakerna till densamma, föredrag i Svenska läkaresällskapet den 29 mars 1910*» af Arvid Blomquist, hvilka uppsatser skola tillhandahållas det utskott, som kommer att omhändertaga den närmaste handläggningen af denna motion. Det kan tilläggas, att resultatet af den sistnämndes undersökningar under 1910 — hvilka endast hade påbörjats, då ifrågavarande föredrag hölls — påvisar en ytterligare stegring under detta år af de starkt arsenikhaltiga varuprofven. Och då arsenikfaran tidigare särskildt beaktades i fråga om tapeter, väfnader o. d., har numera uppmärksamheten haft anledning att rikta sig äfven på sådana fall, då sjukdomsorsaken har legat i garner, målningar af väggar och tak, korkmattor, murbruk, snus, m. m. Åtskilliga varor lär det numera till och med vara nästan omöjligt att erhålla arsenikfria. Det synes äfven ha konstaterats, att under inverkan af mögelsvampar arseniken vida lättare, än man förut tänkt sig, kan frigöras ur föremål, med hvilka den är förenad, och på detta sätt utföra sina hälsovådliga verkningar. På sjukdomens förrädiska karakter hafva ock framkommit nya bevis i märkliga fall, då den verkliga orsaken till de sjukes lidanden länge varit obekant, under det att däremot diagnos och behandlingsmetoder afpassats efter andra sjukdomar. Det har också framhållits, att just i ett land sådant som vårt på grund af dess klimatiska förhållanden, som föranleda bruk af innanfönster m. m., arsenikfaran faktiskt är större än i andra länder, där sådana förhållanden icke existera.

En medverkande orsak till denna arsenikfaras ökade framträdande torde på goda grunder vara att söka i den nya giftstadgan af den 7 december 1906. Denna medförde nämligen en betydande stegring af den för handelsvaror tillåtna arsenikmängden. Visserligen är den metod, som enligt den dittills gällande förordningen användes för pröfvande af en varas arsenikhalt, icke fullt jämförlig med den numera stipulerade, och olika uppgifter rörande omfattningen af den genom 1906 års giftstadga medgifna stegringen i tillåten arsenikhalt befinnas sålunda förekomma. Enligt ett utlåtande af generaldirektör Linroth i ofvannämnda diskussion 1902, hvilket naturligtvis måste tillerkännas vitsord, var emellertid den dåvarande högsta tillåtliga halten af arsenik 0,05 milligram på 100 kvadratcentimeter väfnad eller 200 kvadratcentimeter tapet; och då förstnämnda siffra i 1906 års stadga ändrats till 0,20 milligram, d. v. s. fyradubblats, så innebär detta, hvad som ock från annat sakkunnigt håll betygats, att den nya stadgan minst fyrdubblat den tillåtna arsenikhalten.

Emellertid synes stegringen icke hafva stannat härvid. Vid själfva stadgans utfärdande vidtogs nämligen med afseende på vissa varuslag ännu en åtgärd, som måste hafva verkat i samma riktning. Den rörde den varukvantitet, som skall användas för hvarje prof, och hvars arsenikhalt ej får öfverskrida nyssnämnda mått — 0,20 mgm — för att varan skall få hållas till salu eller försäljas. I det kommittéförslag af den 20 februari 1906, som i hufvudsak lades till grund för den nya giftstadgan, föreslogs i § 28, bland annat, att vid »väfnad (hvertill äfven räknas filt, stickad, virkad eller knypplad vara), ofärgad, färgad, målad, tryckt i färg eller belagd med linoleum, kautschuk, guttaperka o. d.», profkvantiteten skulle bestämmas till 100 kvadratcentimeter, och att för »garn, otvinnadt eller tvinnadt, ofärgadt eller färgadt», samma kvantitet skulle utgöra 5 gram. Uti medicinalstyrelsens yttrande öfver förslaget, dateradt den 31 oktober 1906 och till kungl. civildepartementet inkommet den 16 november s. å., bibehöllos i båda fallen samma profkvantiteter, dock med någon lindring för tjockare väfnader. I den utfärdade giftstadgan däremot äro båda dessa profkvantiteter af varan minskade till hälften eller till respektive 50 kvadratcentimeter för väfnader och 2 1/2 gram för garn. Det är emellertid tydligt, att ju mindre den varukvantitet sättes, inom hvilken en viss arsenikmängd skall framställas för att göra varan otillätlig i handel, dess arsenikhaltigare kan varan i själfva verket vara utan att hämmas af giftstadgan. Nyssnämnda

minskning af varukvantiteten från *förslagets* 100 kvadratcentimeter och 5 gram till *stadgans* resp. 50 kvcm. och 2^{1/2} gram betyda sålunda faktiskt en fördubbling för väfnader och garn af den enligt förslaget tillåtliga arsenikhalten, och då densamma, såsom nyss nämnts, *redan i förslaget* fyrdubblats i jämförelse med tidigare förhållanden, så har alltså 1906 års giftstadga med hänsyn till så viktiga artiklar som väfnader och garn *ättadubblat* den förut tillåtna arsenikmängden. Det är under sådana förhållanden icke underligt, om antalet arsenikfall under de senaste åren tilltagit.

I fråga om sistnämnda betydelsefulla omredigering af förslagets bestämmelser omedelbart före dess utfärdande bör ännu en omständighet beaktas. Det har anmärkts, att bland de kommitterade, från hvilka förslaget utgick, visserligen den teoretiska medicinen och kemien funnos representerade, men att däremot ingen representant fanns för den praktiska läkarvetenskapen, där dock den största sakkunskapen i fråga om arsenikförgiftningens faktiska uppträdande måste anses föreligga. Men äfven dessa kommitterade dristade sig icke gå längre i lindring af ditillsvarande bestämmelser mot arsenikfaran, än till bibehållande af förutvarande profkvantiteter, i nu berörda fall, respektive 100 kvcm. och 5 gram. Jämväl medicinalstyrelsen stannade i sitt förslag — om än, såsom antydts, med någon mildring i fråga om tjockare väfnader — vid samma profkvantiteter. Den ökade eftergifvenhet mot arseniken, som framträder i själfva stadgan genom dess omnämnda ytterligare fördubbling af den tillåtna arsenikhalten i väfnader och garn, en eftergifvenhet, som tillkommit *efter* medicinalstyrelsens yttrande, har sålunda kommit till stånd utan något stöd ens af de målsmän för den medicinska vetenskapen, som haft att förbereda stadgan. Redan före dess tillkomst hade för öfrigt, såsom uti den andra af de af mig citerade skrifterna framhålles, betänkligheter från sakkunnigt håll uttalats redan mot de af kommitterade föreslagna eftergifterna såsom för vidtgående och i stället den åsikt förfäktats, att blott hälften af den af kommitterade föreslagna mängden eller blott 0,10 mgm. metallisk arsenik borde sättas såsom gräns för den tillåtna arsenikhalten.

En omständighet med afseende på den nya giftstadgans bestämmelser angående arseniken, som äfven bör uppmärksammas, då det gäller arsenikfaran, är det förhållande, att den i samband med stadgans utfärdande stipulerade profningsmetoden, på samma gång som den i tillförlitlighet betydligt öfverträffar den äldre, dock äfven är vida kost-

sammare. Priset för en undersökning, enligt den äldre metoden cirka kr. 2: 50, är nämligen enligt den nyare cirka kr. 10. Det säger sig emellertid själf, att ett så pass högt pris väsentligen försvårar och i många fall rent af torde omöjliggöra för allmänheten att underkasta ifrågakommande varor vederbörlig kontroll. Verkan häraf åter synes endast kunna blifva en stegring i tillverkningen och spridningen af arsenikfarliga varor, utan att detta i tid upptäcket. Men profningsmetodernas kostsamhet gör äfven, att från enskildas sida ej alla de undersökningar äro möjliga, som kräfvat för frågans allsidiga belysning.

De nu relaterade förhållandena göra påtagligt, att en utredning angående arsenikfaran är af behovet påkallad. Redan under förlidet års riksdag vände sig ock en framstående vetenskapsman, hvars arbetskraft hade lidit afbräck i följd af arsenikförgiftning, till mig under betonande af nödvändigheten att något gjordes i saken. Egna erfarenheter under samma riksdag underströko sedermera vikten af denna maning. Om, såsom sannolikt synes, den 1906 förändrade lagstiftningen har medverkat till att landets befolkning i högre grad än förut utsatts för en smygande sjukdomsfara, mot hvilken den enskilde i regel alldeles icke eller endast med största svårighet kan värja sig, så kan något dylikt tydligen icke vara förenadt med statens egna intressen. Utländske importörers önskemål böra gifvetvis icke få uppväga den nödiga omsorgen om folkhälsan. Skulle åter de i detta stycke ganska allmänt spridda farhågorna vara öfverdrifna, så kräfvat dock, sådant sakläget för närvarande är, tydligtvis en grundlig undersökning redan för att ådagalägga detta och därom öfvertyga allmänheten. Vid en sådan utredning borde alltså närmare undersökas, såväl huru saken verkligen förhåller sig: om arsenikfaran är ökad genom 1906 års förändrade lagstiftning i ämnet, och hvilken betydelse den för närvarande måste anses hafva, som ock hvilka mått kunna vidtagas för att i möjligaste mån upptäcka, förebygga och motverka densamma. Det är själfklart, att vid en dylik undersökning synnerligt utrymme måste beredas den praktiska läkarevetenskapens män.»

De första stadgandena inom vårt land om begränsningar i handeln till förekommande af arsenikförgiftning torde vara de, som återfinnas i de af Kungl. Maj:t år 1675 utfärdade privilegier för i Stockholm bofasta apotekare samt i privilegierna den 28 juni 1683 för apotekaresocieteten uti Sverige och dess underlydande provinser äfvensom medicinal-

*Utskottets
yttrande.*

ordningarna af den 30 oktober 1688, hvarigenom apotekarna privilegierades emot allt ingrepp från andra i handeln med hvarjehanda »medicinska saker», däribland äfven arsenik. Synpunkten att genom begränsande föreskrifter förekomma missbruk och olyckor genom arseniks ovarsamma försäljande åt allmänheten framhölls redan då, men tog sig starkare uttryck i ett kungl. rescript af den 3 augusti 1756, kungjordt af Collegium Medicum den 3 november samma år, däri stadgades, att arsenik och vissa andra droger skulle få hållas till salu endast af edsvurna apotekare, eller i städer, där inga apotekare funnes, af en utaf magistraten utsedd välfrejdad handlande.

Sedermera erinrades tid efter annan genom åtskilliga författningar om efterlefnad af och tillsyn å iakttagande af de lämnade föreskrifterna, hvilka ytterligare fullständigades. I kungl. förordningen den 7 januari 1876, angående vård och försäljning af arsenik samt af andra giftiga ämnen och varor, tillkommo bestämmelser mot arseniks förekomst i vissa handelsvaror, i hvilket afseende stadgades, att barnleksaker, målade i vattenfärg med giftiga färger, samt konfekt, dragantarbeten, glacer, bakelser, likörer, syruper eller andra till förtäring afsedda varor, målade eller färgade med giftiga färger, konditori- och andra till förtäring afsedda varor, utgjutna i papper, färgadt med giftiga färger, äfvensom tapeter, rullgardiner, fönsterjalousier, tyg, konstgjorda blommor eller andra varor i vattenfärg tryckta eller målade med arsenikhaltiga färger, eller lampskärmar, sigillack, oblat, stearinljus och andra ljus, som innehölle arsenikhaltiga färger eller andra arsenikhaltiga ämnen, icke finge hållas till salu eller utbjudas.

Ifrån det att dessa varor således voro fullständigt förbjudna i allmän handel, om arsenikhalt kunde i dem påvisas, blef genom kungörelserna den 10 april 1885 och den 18 november 1892 försäljningsrättigheten rörande åtskilliga af dessa varor beroende af att de icke innehölle arsenik utöfver en viss mängd, i det att genom dessa kungörelser bestämdes, att tapeter, rullgardiner, fönsterjalousier, konstgjorda blommor eller andra varor, i vattenfärg tryckta eller målade med arsenikhaltiga färger, icke finge hållas till salu eller utbjudas, så vida ur 200 kv.-cm. af varan eller mindre kunde vid kemisk undersökning, ur därvid erhållen svafvelarsenik, genom reduktion med cyankalium och kolsyradt natron framställas metallisk arsenik, afsatt såsom en svart eller svartbrun, åtminstone delvis ogenomskinlig spegel (arsenikspegel) i ett glasrör af 1.5 till 2 mm. inre tvärlinje. Samma förbud skulle också gälla i afseende

på tyg, väfnader, garn, lampskärmar, sigillack, oblat, stearinljus och andra ljus, som innehölle arsenikhaltiga färger eller andra arsenikhaltiga ämnen, såvida metallisk arsenik på det sätt och till den myckenhet ofvan angifvits kunde framställas ur 100 kv.-cm. eller mindre af tyg, väfnader eller lampskärmar eller ur 21 gram eller mindre af öfriga nu uppräknade varor. Bestämmelsen om denna sistnämnda viktkvantitet ändrades beträffande garn genom nyssnämnda kungörelse af den 18 november 1892 från 21 gram till 8 gram.

Gifvet var, att den subjektiva uppfattningen i alltför stor omfattning måste göra sig gällande, när fråga var att bestämma, huruvida en arsenikspegel vore svart eller svartbrun eller hade en därifrån afvikande färgnyans, och härpå berodde dock, om det analyserade profvet skulle anses gifva det utslaget, att varan vore att anse såsom förbjuden, eller om varan skulle anses tillåten till försäljning. Genom en mängd undersökningar af olika kemister utröntes, att den svarta eller svartbruna, ogenomskinliga arsenikspegeln, hvilken i dagligt tal benämndes »förbjuden arsenikspegel», innehöll minimum 0,04—0,05 milligram metallisk arsenik, hvilken arsenikmängd således var den i handelsvaror förbjudna enligt 1885 och 1892 års kungörelser. Ovissheten om tillåten eller icke tillåten arsenikhalt undanröjdes genom giftstadgan af den 7 dec. 1906, som påbjöd en kvantitativ bestämning af arsenikhalten, hvilken skulle uttryckas i milligram eller delar däraf.

Om införandet af den kvantitativa bestämningsmetoden måste anses hafva varit ett steg i rätt riktning, så torde detsamma icke kunna sägas beträffande lagstadgandet om den arsenikhalt, hvilken enligt den nya stadgan blef tillåten. Enligt 1906 års giftstadga äro nämligen till saluhållande eller försäljning förbjudna vissa handelsvaror, om prof däraf af föreskrifven storlek vid undersökning enligt fastställd metod finnes innehålla arsenik, beräknad såsom metall, till en myckenhet af 0,2 milligram eller mera. Profvets storlek är bestämd till 200 kv.-cm. för papper, kartong eller papp (tapeter); till 50 kv.-cm. för väfnad (hvertill äfven räknas filt, stickad, virkad eller knypplad vara) och till 2,5 gram för garn, hvarjämte beträffande undersökning af färgade barnleksaker är bestämdt, att profvet skall bestå af färg afskrapad från en yta af 100 kv.-cm. Då den ofvan omtalade »förbjudna arsenikspegeln» ansetts motsvara 0,04—0,05 milligram metallisk arsenik, men den nya giftstadgan satte gränsen till 0,2 milligram, medgaf således den nya stadgan en fyra-

till femdubbling af den tidigare tillåtna högsta arsenikhalten. Men icke nog härmed. Af den kommitté, som hade i uppdrag att utarbete förslaget till den nya giftstadgan, hade föreslagits, att de i 1892 års stadga föreskrifna profkvaniteterna skulle bibehållas oförändrade beträffande vissa varuslag såsom väfnader, filter och garn, men kommitterades af medicinalstyrelsen tillstyrkta förslag blef ej följdt beträffande den profkvanitet, som vid analysen af dessa varor skulle vara grundläggande, utan denna kvantitet minskades till hälften af hvad kommitterade föreslagit, hvilken bestämmelse sålunda i och för sig innebar en fördubbling af den tillåtna arsenikhalten. Man kom således, såsom ock af motionären blifvit påpekadt, beträffande dessa varor upp till en 8—10-dubbling af den tidigare tillåtna arsenikmängden, och i fråga om artikeln garn hade profkvaniteten, som enligt 1885 års stadga utgjorde 21 gram, blifvit sänkt så lågt som till 2,5 gram, hvilket sålunda innefattade en högst betydande viktreduktion, eller med andra ord en mycket väsentlig ökning af högsta tillåtna arsenikhalten.

Följderna häraf hafva icke heller dröjt att visa sig, och enligt uppgift af en specialist å arsenikbestämningar, apotekaren A. Blomqvist, är det numera så godt som omöjligt att erhålla ett absolut arsenikfritt kostymtyg af ylle eller ullgarn för strumpor.

De mycket stora medgifvanden, som genom 1906 års giftstadga lämnats industrien, hafva enligt samma persons utsago »medfört, att vårt land formligen blifvit öfversvämmadt af varor innehållande så stor mängd arsenik, att de obevekligen fallit för den gamla giftstadgan». Sålunda har förekomsten af abnorm arsenikhalt, som vid undersökningar före tillkomsten af nu gällande giftstadga uppgick till 20 %, under de senare åren sprungit upp till 40 à 50 % af undersökta fall, en procenthalt, hvilken af den senaste tidens erfarenhet att döma lär hafva starka tendenser att ytterligare stiga.

För att söka skapa sig en uppfattning, huruvida denna ökade arsenikhalt hos en del salubjudna varor kunde anses innebära någon större risk eller gifvit vid handen, att menliga följder i större omfattning däraf redan uppstått, har utskottet tagit kännedom om innehållet af en del tryckta förhandlingar, som publicerats rörande denna fråga. »Arsenikfrågan» var uppställd såsom diskussionsämne vid ett svenska läkarsällskapets sammanträde i februari 1902, och i samma sällskap hölls i mars 1910 ett föredrag om »kronisk arsenikförgiftning samt några af orsakerna till densamma».

Vid nyssnämnda sammanträde i februari 1902 framhölls i ett inledande föredrag bland annat, att det *vore möjligt* att underkläder förfärdigade af ull, vuxen å får, hvilka till följd af, synnerligast i Australien, gängse hudsjukdomar, tvättats i arsenikbemängdt vatten, kunde verka skadligt, om de komme i beröring med kroppen. Begagnades ullen åter till tyger och mattor etc., så kunde den verka skadligt endast genom det arsenikhaltiga damm, som däraf alstrades, eller de arsenikhaltiga gaser, som däraf möjligen kunde bildas. Men »all utredning härom saknades», sades det.

Beträffande metoden att utröna mängden af befintlig arsenik, så utdömdes den ditintills begagnade, medelst hvilken arsenikens mängd bestämdes »efter ögonmått», hvilket naturligtvis gjorde metoden osäker. Man borde därför enligt samma inledningsföredrag kunna fordra, att offentliga myndigheter åstadkomme en fullständig utredning, och att, sedan så skett, bestämdes den mängd arsenik, uttryckt i milligram, som, beroende på den giftiga inverkan, densamma i olika varor kunde hafva på människan, finge finnas. Kontrollen borde öfverflyttas till fabriker, där en kemist skulle af hvarje vara taga s. k. generalprof och sedan efter gjord analys plombera eller stämpla varorna, innan de utsläpptes i marknaden. »Har allmänheten», yttrade talaren, »en gång vant sig vid dessa giftplomber och giftstämplar, så torde den sedan fordra att få köpa kontrollerad vara; det torde vara i hög grad sannolikt, att okontrollerad vara sedermera blir osäljbar, och då först kan man säga, att kontrollen är fullt effektiv.» Den ej i landet förfärdigade varan skulle med afseende å arsenikhalten förut vara undersökt, i motsatt fall finge den ej här försäljas.

En annan talare vid samma tillfälle påpekade, att litteraturen öfver ämnet vore tämligen obetydlig och att det ännu vore oafgjordt, i hvad mån arsenikförgiftning kunde framkallas genom arsenikhaltiga ylleveror, såsom kläder, filter, täcken, mattor eller möbeltyger m. m. Efter att hafva omtalat en del sjukdomsfall, orsakade af arsenikförgiftning, samt redogjort för den erfarenhet, som i utlandet vunnits i berörda hänseende, framhöll talaren såsom en slutsats af det föregående, att det å ena sidan utan tvifvel funnes ett stort antal kroniska sjukdomar, som med orätt ansågos såsom arsenikförgiftningar, men att det å andra sidan äfven funnes »ett visst antal fall af kroniska arsenikförgiftningar, i allmänhet med lindriga symtom — svårare fall äro säkert ganska sällsynta».

Under den därpå följande diskussionen framhölls af en talare, att det vanligen vore allmänheten, som drefve denna lagstiftning framåt; att icke blott kemisterna protesterat däremot och fordrat, att vägbara mängder arsenik skulle utgå från tapeter eller tyger, för att dessa skulle anses som skadliga, utan äfven medicinalstyrelsen ännu år 1882 uttalat sig i samma anda, men att medicinens framsteg under de senare åren kullkastat denna uppfattning, i det man numera visste, att mögelsvampar hade förmågan att utveckla gasformiga arsenikhaltiga organiska föreningar, som antagligen vore ytterst giftiga, och man borde fordra arsenikfrihet för »alla föremål, vid hvilkas beredning arseniken med lätthet kan undvikas».

Det vid läkaresällskapets möte i mars 1910 hållna föredraget handlade, såsom nyss nämnts, om »kronisk arsenikförgiftning samt några af orsakerna till densamma». Redan föredragets rubrik innefattade ett erkännande af, att det fanns en sjukdom benämnd kronisk arsenikförgiftning och att anledningarna till densamma kunde vara flera. Orsaken till att sjukdomen konstaterats och tilldragit sig allt större uppmärksamhet var antagligen att söka i det af föredraganden påpekade faktum, »att det vid undersökningar af handelsvaror enligt spegelmetoden före nya giftstadgans tillkomst var relativt sällsynt att anträffa varor, som innehöllo så mycket arsenik, att de gäfvo förbjuden spegel, men att, sedan nya giftstadgan varit i kraft några år, detta förhållande väsentligt ändrats». »Kvantiteten 0,20 mgm. såsom gräns för tillåten arsenikhalt torde», yttrade föredraganden, »i den nya giftstadgan blifvit bestämd i afsikt att underlätta industrien och handeln, men synes mig vara fullkomligt godtyckligt vald, då berättigad hänsyn måste tagas till allmänhetens skyddande mot ett så hälsovådligt och lömskt gift som arsenik, hvars verkningar först sent komma till synes; någon utredning eller undersökning om huru olika mängd arsenik i tapeter och dylikt verkar på människor, då den bibringas i små mängder under en längre tidsperiod, förelåg, så vidt jag har mig bekant, icke, då lagstiftningen å området utarbetades.» Han framhöll vidare, att det för allmänhetens skydd mot den förrädiska arsenikfaran säkerligen vore mest betryggande, om gränssiffran för tillåten arsenikhalt i handelsvaror fastställdes genom samarbete med praktiserande läkare, äfvensom att det af vårt lands klimatiska förhållanden betingade bruket af innanfönster och tätlistor gjorde, att äfven små arsenikmängder i våra bostäder verkade på helt annat sätt hos oss än i mildare klimat,

där luften mera fritt finge spela in i bostäderna och bortföra de giftiga arsenikföreningar, som eventuellt uppkommit.

Föredraget afslutades med påpekande däraf, att frågan om kronisk förgiftning genom arsenikhaltiga föremål flera gånger varit föremål för föredrag i svenska läkaresällskapet, men att, då denna fråga syntes allt mer och mer komma i ett akut stadium, det vore af synnerligt stor vikt, att man vunne klarhet, huru den genom den nya giftstadgan tillåtna kvantiteten arsenik i handelsvaror — 0,20 milligram — verkade, och att, om å ena sidan man icke kunde begära, att statsmakterna skulle åvägbringa någon undantagslagstiftning för de s. k. arsenofobernas skull och därmed lägga en hämsko på industri och handel, det dock å andra sidan vore samhällets och framför allt läkarnes plikt att tillse, det allmänhetens hälsa icke vedervågades genom en för liberal lagstiftning i detta hänseende.

Vid svenska läkaresällskapets sammanträde den 28 nästlidne mars hade utskottets medlemmar tillfälle att åhöra ett föredrag af professor F. Lennmalm och en diskussion öfver arsenikfrågan, hvaraf syntes framgå, att fallen af arsenikförgiftning numera äro synnerligen ofta förekommande och efter allt att döma stadda i rask ökning.

På grund af nu anförda omständigheter och de uttalanden, som från sakkunnigt håll gjorts om de synbarligen allt oftare förekommande fallen af arsenikförgiftning, finner utskottet det vara uppenbart, att en revision af nu gällande bestämmelser angående tillåten halt af arsenik i salubjudna varor är af verkligt behof påkallad i syfte att kraftigare än nu kanske hindra tillkomst af arsenikförgiftning; och får utskottet fördens skull hemställa,

att Första kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t genom sakkunniga låta utreda, hvad från det allmännas sida bör göras för att i möjligaste mån upptäcka, förebygga och motverka faran af kronisk arsenikförgiftning samt vidtaga de åtgärder, hvartill utredningen föranleder.

Stockholm den 2 maj 1911.

På utskottets vägnar:

H. BIÖRKLUND.
